

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»



Микола КИРИЧЕНКО

ПРОГРАМА
фахового іспиту з психології та соціології

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність – С4 «Психологія»

Спеціальність – П10 «Соціальна робота та консультування»

Київ – 2026

ЗМІСТ

	С.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ	5
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	5
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	5
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	6
РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	7
РОЗДІЛ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУСПІЛЬСТВА	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	9
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ	10
ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту розроблена з урахуванням змісту Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 р. № 156.

Зміст програми фахового іспиту ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого та системного підходів до підготовки здобувачів освіти і відображає цілісну систему психологічних знань, необхідних для подальшого опанування освітньо-професійної програми магістерського рівня.

Метою фахового іспиту є визначення рівня теоретичної підготовки вступників та їхньої готовності до подальшого навчання.

Випробування дозволяє об'єктивно оцінити сформованість у вступників базових фахових компетентностей з психології та соціології, що є підґрунтям для подальшої професійної підготовки на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також виявити здатність до критичного мислення, аналізу психологічних та соціальних явищ і процесів, застосування здобутих знань у професійних ситуаціях.

Для досягнення зазначеної мети передбачено розв'язання таких завдань:

- перевірити рівень засвоєння теоретичних знань вступників з основ психології та соціології щодо володіння категоріальним апаратом, розуміння закономірностей функціонування та розвитку психічних та соціальних явищ;
- оцінити обізнаність з теорією психологічної та соціологічної думки, знання концепцій, наукових шкіл і напрямів вітчизняної та світової психологічної та соціологічної наук;
- діагностувати володіння методами психологічних та соціологічних досліджень, розуміння логіки наукового пошуку, методів збирання та аналізу емпіричних даних;
- визначити рівень засвоєння прикладних знань у сфері психології та соціології;
- виявити здатність вступника аналізувати, узагальнювати, систематизувати знання з психології та соціології.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

За результатами фахового іспиту вступник повинен продемонструвати:
знання:

- предмета, об'єкта, структури та основних галузей психології та соціології як науки та їх основних категрій;

- розуміння співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність»; біологічних та соціальних чинників психічного розвитку; мотивації, потреб, ціннісних орієнтацій та спрямованості особистості;

- вікової періодизації психічного розвитку особистості (за Е. Еріксоном); вікових та індивідуально-типологічних особливостей розвитку;

- ключових ідей, теорій і концепцій видатних представників вітчизняної (Г. Костюк, С. Балей, В. Роменець) та світової (З. Фройд, А. Адлер, К.-Г. Юнг, А. Маслоу, К. Роджерс, Ж. Піаже) психологічної думки;

- методів збирання інформації (спостереження, експеримент, опитування, тестування); основ психодіагностики; вимог до якості інформації (валідність, надійність, репрезентативність); вибіркового методу та кореляційного аналізу;

- сутності соціалізації, її етапів та механізмів; гендерної психології; структури спілкування та комунікативних бар'єрів;

- видів конфліктів, стилів поведінки в конфлікті, медіації; девіантної поведінки та її профілактики; механізмів соціально-психологічного впливу;

уміння:

- оперувати психологічними та соціологічними поняттями та категоріями, встановлювати зв'язки між ними;

- аналізувати психологічні та соціологічні явища і процеси, виокремлювати їхні суттєві ознаки;

- систематизувати, класифікувати та узагальнювати теоретичну інформацію;

- установлювати причинно-наслідкові, хронологічні та логічні зв'язки між явищами, поняттями, концепціями;

- застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних професійних завдань;

- критично оцінювати психологічні та соціологічні теорії, формувати власну професійну позицію.

СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Тема 11. Психологія та соціологія у структурі сучасних наук.

Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології

Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.

Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.

Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку.

Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві

Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

Рівні соціологічного знання. Загально-соціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень

Тема 1.2. Основні категорії психології та соціології.

Поняття «психіка» та її сутність Функції психіки: відображальна, регулятивна.

Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».

Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».

Біологічні передумови, соціальні умови та чинники розвитку особистості.

Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.

Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».

Самоактуалізація та самореалізація особистості сутність та риси.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Тема 2.1. Соціологічна та психологічна думка ХІХ ст.

Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.

Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.

Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.

Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.

Тема 2.2. Соціологічна та психологічна думка кінця ХІХ – початку ХХ століття.

Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»:

«І» / та «me».

Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.

Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості

Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії, типи соціальної дії. Типи легітимного панування.

Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.

Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.

Тема 2.3. Психологічна та соціологічна думка другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Дж. Морено соціометрична революція, психодрама, неофрейдизм (Е. Фромм, Е. Ерікзон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.

Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса.

Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи.

Функціональний аналіз Роберта Мертона. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня.

Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца. поняття життєвого світу та повсякденності.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Тема 3.1. Планування та забезпечення якості дослідження.

Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні, польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.

Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні

Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.

Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктна), валідизація. Забезпечення надійності.

Тема 3.2. Методи збору інформації.

Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.

Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.

Методи опитування анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті).

Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія)

Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів Види і процедури експертного опитування.

Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.

Аналіз документів. Контент-аналіз.

Тема 3.3. Методи аналізу емпіричних даних.

Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).

Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання, Довірчий інтервал.

Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.

Лінійна регресія (парна та багатовимірна).

РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Тема 4.1. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.

Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації

Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм.

Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки. просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.

Стать і гендер Маскулінність Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

Тема 4.2. Особистість у життєвому та професійному просторі.

Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність. поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.

Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування).

Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція.

Атитууд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).

Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилi поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності

Соціальна організація як формальна група характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилi керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний).

Корпоративна (організаційна) культура.

Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллєва, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.

РОЗДІЛ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУСПІЛЬСТВА

Тема 5.1. Група як структурний елемент суспільства.

Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).

Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-

професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу. Соціально-психологічні особливості окремих його різновидів.

Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси.

Поняття етнічної ідентичності та свідомості.

Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні/вторинні; формальні/неформальні; референтні/групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи.

Конформізм, конформна поведінка і конфронтація. Згуртованість суспільних процесів і явищ.

Тема 5.2. Соціальні та психологічні характеристики й форми організації.

Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода). Поняття соціального інституту. Основні функції і характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культурні. Культура та соціалізації тощо.

Соціальна стратифікація та соціальна нерівність. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін..).

Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна/горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баклицький, І. О. Психологія праці : підручник. 2-е вид., переробл. і допов. Київ. : Знання, 2008. 656 с.
2. Максименко С. Д., Максименко К.С., Папуча М.В. Психологія особистості : підручник / за ред. С.Д.Максименка. Київ : КММ, 2007. 296 с.
3. Максименко, С. Д. Психологія та педагогіка : підручник / С.Д. Максименко [та ін.]. Київ. : Слово, 2012. 584 с.
4. Мельник Л. П. Психологія управління: курс лекцій / Л. П. Мельник; Міжрег. Акад. упр. персоналом (МАУП). 2-е вид., стер. Київ : МАУП, 2002. 176 с.: іл.
5. Москаленко, В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр. навч. л-ри, 2005. 624 с.
6. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 256 с. (Альма-матер).
7. Галаган В.Я., Орлов В.Ф., Ягупов В.В. Основи психології і педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Ягупова ; Київ. ун-т економіки і

технології транспорту; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти Акад. пед. наук України. Київ : КУЕТТ, 2005. 232 с.

8. Інжиєвська Л. А. Психологія сексуальності : навч.-метод. комплекс. Київ : Ун-т менедж. освіти, 2014. 44 с.

9. Карамушка Л.М. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Міленіум, 2003. 344 с.

10. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. Київ : Ніка-Центр, 2009. 580 с.

11. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія : навч. посіб. Київ : МАУП, 2000. 256 с.

12. Мілютіна К. Л., Максимов М. В. Психологія міжкультурної комунікації : навч. посіб. Київ : Віпол, 2014. 256 с.

13. Наукові студії із соціальної та політичної психології / Мін-во охорони здоров'я України ; Мін-во освіти України ; [ред.. рада: М. М. Слюсаревський та ін. ; редкол.: Т. М. Титаренко та ін.]. Київ: Міленіум, 2014. Вип. 34(37). 298 с.

14. Слюсаревський М.М., Блінова О.Є. Психологія міграції : навч. посіб.. Кіровоград : [Імекс-ЛТД], 2013. 244 с.

15. Свідоме і несвідоме у груповій взаємодії : монографія / за наук. ред. П.П. Горностая; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 244 с.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Порядок проведення фахового іспиту визначається Правилами прийому на навчання до Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» для здобуття вищої освіти в 2026 році та відповідно до Порядку проведення фахового вступного випробування в ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

До складання фахового вступного випробування допускаються особи, які своєчасно подали повний пакет документів до приймальної комісії; мають документ, що засвідчує особу (паспорт громадянина України або інший документ, що його замінює); прибули у визначений день та час до місця проведення випробування. Вступники, які запізнилися на випробування з поважних причин, можуть бути допущені до його складання за рішенням голови фахової атестаційної комісії за умови, що випробування ще триває.

Вступник отримує екзаменаційний білет, який містить 20 тестових завдань. За правильну відповідь нараховується 10 балів. На виконання тестових завдань екзаменаційного білету відводиться 60 хвилин.

Результати фахового іспиту оцінюються за 200-бальною шкалою з відповідним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS:

Бали (шкала тесту)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Рекомендація щодо зарахування
180-200	Відмінно	A	Рекомендований (-на) до зарахування
165-179	Добре	B	Рекомендований (-на) до зарахування
150-164	Добре	C	Рекомендований (-на) до зарахування
130-149	Задовільно	D	Рекомендований (-на) до зарахування
100-129	Задовільно	E	Рекомендований (-на) до зарахування
60-99	Незадовільно	FX	Не рекомендований (-на) до зарахування
0-59	Незадовільно	F	Не рекомендований (-на) до зарахування

Прохідний бал фахового вступного випробування становить 100 балів з 200 можливих. Вступник, який отримав за результатами випробування 100 і більше балів, вважається таким, що склав фахове вступне випробування і допускається до участі у подальшому конкурсному відборі. Вступник, який отримав менше 100 балів, вважається таким, що не склав фахове вступне випробування і до участі у конкурсному відборі не допускається.

Якісні характеристики рівнів навчальних досягнень

Рівень	Діапазон балів	Якісна характеристика знань вступника
Високий	180–200	Вступник демонструє системні, ґрунтовні знання змісту програми; вільно оперує психологічними та соціологічними категоріями; правильно встановлює зв'язки між явищами та концепціями; орієнтується в історичних персоналіях та сучасних напрямках; володіє методологією досліджень.
Достатній	150–179	Вступник володіє основним програмним матеріалом; знає базові поняття психології та соціології, основні теорії та методи; здатний установлювати відповідність між елементами; орієнтується в хронології розвитку науки. Можуть бути окремі помилки, що не впливають на загальний рівень компетентності.

Середній	130–149	Вступник засвоїв основні поняття та має загальне уявлення про зміст програми; здатний відтворити базову інформацію; орієнтується в найважливіших класифікаціях. Має фрагментарні знання з окремих розділів, припускається помилок у питаннях підвищеної складності.
Достатній мінімум	100–129	Вступник демонструє елементарні знання основних понять та фактів програми; здатний обрати правильну відповідь у простих питаннях; має поверхове уявлення про класифікації та персоналії. Знання фрагментарні, проте достатні для подальшого навчання.
Низький	0–99	Вступник не володіє основним програмним матеріалом; має розрізнені, безсистемні уявлення про окремі поняття; не здатний установити відповідність між явищами та поняттями; припускається грубих помилок у більшості питань. Знання не відповідають вимогам для зарахування.

Під час проходження фахового іспиту вступник зобов'язаний: дотримуватися тиші та академічної доброчесності; самостійно виконувати завдання, не звертаючись по допомогу до сторонніх осіб; не користуватися підручниками, конспектами, друкованими або електронними джерелами інформації; не використовувати засоби зв'язку (мобільний телефон, навушники, смарт-годинник тощо); не залишати приміщення без дозволу членів комісії; надсилати форму з відповідями лише після закінчення роботи над тестом. Виявлення фактів порушення правил поведінки під час випробування (списування, використання заборонених засобів, спілкування з іншими особами, виконання тесту іншою особою) є підставою для дострокового припинення випробування та анулювання його результатів.

**ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність – С4 «Психологія»

Спеціальність – І10 «Соціальна робота та консультування»

**Екзаменаційний білет № ____
фахового іспиту з психології та соціології**

1. Теоретико-пізнавальна функція соціології орієнтована на:

- а) практичне вирішення соціальних конфліктів
- б) накопичення, аналіз та узагальнення достовірної інформації про соціальну дійсність
- в) політичне маніпулювання громадською думкою
- г) лобіювання інтересів бізнесу

2. До практично-політичної функції соціології належить:

- а) глибоке вивчення природи соціальних нерівностей
- б) збір даних без втручання у досліджувані процеси
- в) надання експертних рекомендацій для проведення реформ або розв'язання міжетнічних конфліктів
- г) розробка винятково фундаментальних теорій

3. Поняття яке характеризує людину як унікальну, неповторну особу, що відрізняється від інших неповторним набором біологічних, психологічних та соціальних характеристик

- а) індивід
- б) людина
- в) особистість
- г) індивідуальність

4. Основоположник філософського напрямку «позитивізм»

- а) Еміль Дюркгейм
- б) Огюст Конт
- в) Герберт Спенсер
- г) Карл Маркс

5. Згідно з теорією Габрієля Тарда головним механізмом розвитку суспільства та основою всіх соціальних явищ є

- а) боротьба за існування
- б) економічний базис
- в) наслідування
- г) біологічна еволюція

6. Автор концепції «дзеркального Я»

- а) Джордж Герберт Мід
- б) Зигмунд Фрейд
- в) Чарльз Хортон Кулі
- г) Ерік Еріксон

7. Психологічний захист, який полягає в переведенні сексуальної чи агресивної енергії у творчість або соціально корисну діяльність

- а) витіснення
- б) раціоналізація
- в) сублімація
- г) проекція

8. Головний предмет вивчення в «розуміючій соціології» Макса Вебера

- а) соціальні факти, які існують незалежно від індивіда
- б) соціальна дія, яку індивід наділяє певним суб'єктивним сенсом
- в) економічна структура суспільства та класова боротьба
- г) несвідомі колективні уявлення

9. Головну мету соціології як науки Вільфредо Парето визначав як:

- а) вивчення класової боротьби та побудова соціалізму
- б) перетворення соціології на логіко-експериментальну дисципліну
- в) аналіз духовної еволюції людства
- г) вивчення масової психології натовпу

10. Автор соціометричної теорії та методу

- а) Зигмунд Фрейд
- б) Карл Юнг
- в) Джейкоб Леві Морено
- г) Курт Левін

11. Потреба є найвищою (базовою) в ієрархії потреб за А. Маслоу

- а) потреба в безпеці
- б) потреба в любові та приналежності
- в) потреба в само актуалізації
- г) фізіологічні потреби

12. Дослідження спрямовані на розв'язання конкретних практичних проблем та створення нових технологій

- а) фундаментальні
- б) прикладні
- в) теоретичні
- г) розвідувальні

13. Репрезентативність інформації визначає

- а) відповідність зібраних даних меті дослідження
- б) здатність вибірки відтворювати характеристики генеральної сукупності
- в) стійкість результатів при повторному вимірюванні
- г) відсутність помилок у введенні даних

14. Головна відмінність наукового спостереження від життєвого (повсякденного)

- а) випадковість та неорганізованість процесу
- б) наявність чіткого плану, мети та фіксації результатів
- в) відсутність потреби в аналізі даних
- г) здійснення тільки в лабораторних умовах

15. У контексті теорії С. Стівенса «вимірюванням» є:

- а) процес визначення фізичних характеристик об'єкта за допомогою еталона
- б) математичний розрахунок середнього арифметичного значення
- в) процедура приписування чисел (символів) об'єктам або їхнім властивостям за певними правилами
- г) статистичний аналіз емпіричних даних

16. Первинна соціалізація найчастіше охоплює:

- а) період навчання у закладах вищої освіти
- б) дитинство та юність
- в) зрілий та пенсійний вік
- г) період зміни професійної діяльності

17. Поняття «Ейджизм» визначає»

- а) дискримінація людини на підставі її віку
- б) насильство між членами однієї родини
- в) упереджене ставлення до осіб іншої національності
- г) страх перед новітніми технологіями

18. Головна причина маргінальності соціальних ролей

- а) успішне виконання кількох професійних ролей одночасно
- б) втрата органічного зв'язку зі старою групою та повільна інтеграція в нову
- в) чітке дотримання суспільних норм і традицій
- г) наявність виключно приписаних (аскриптивних) соціальних ролей

19. Головний наслідок виникнення комунікативного бар'єра

- а) покращення взаєморозуміння через уточнення деталей
- б) втрата, спотворення або неповне розуміння переданої інформації
- в) збільшення швидкості передачі повідомлення
- г) зміна теми розмови

20. Головний критерій виділення соціальної групи з-поміж інших сукупностей людей

- а) наявність спільних біологічних ознак
- б) спільні інтереси, цінності та взаємодія
- в) спільне місце проживання
- г) наявність керівника